

30 września 2019 r.

Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubuskim w 2018 r.

-278,5 mln zł

Wynik budżetów JST

Wobec szybszego wzrostu wydatków niż dochodów jednostek samorządu terytorialnego w porównaniu z poprzednim rokiem, w 2018 r. wydatki ukształtowały się na wyższym poziomie niż wykonane dochody. W rezultacie ogólny wynik finansowy JST był ujemny, wobec nadwyżki zanotowanej przed rokiem.

Zgodnie z podziałem administracyjnym kraju w 2018 r. w województwie lubuskim było 12 powiatów i 82 gminy (w tym 2 miasta na prawach powiatu). W końcu 2018 r. spośród 1 014,5 tys. mieszkańców województwa lubuskiego 40,6% stanowili mieszkańcy 34 gmin miejsko-wiejskich¹. Dalsze 40,1% stanowili mieszkańcy 9 gmin miejskich, w tym 26,0% – mieszkańcy miast na prawach powiatu: Gorzowa Wlkp. i Zielonej Góry. Pozostałe 19,3% ludności województwa koncentrowało 39 gmin wiejskich.

I. DOCHODY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM

W 2018 r. dochody JST wyniosły 6 379,1 mln zł i były o 6,8% wyższe w porównaniu z wykonanymi w 2017 r. Wzrost dochodów zanotowano w budżetach JST większości szczebli, największy w budżetach miast na prawach powiatów (o 11,3%) oraz gmin miejsko-wiejskich i miejskich (odpowiednio o 7,6% i 7,5%). Dochody budżetów powiatów wzrosły o 4,4%. Z kolei dochody budżetu województwa były o 2,8% niższe niż przed rokiem.

Dochody jednostek samorządu terytorialnego ogółem wzrosły w porównaniu z wykonanymi w 2017 r.

Tabl. 1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego w 2018 r.

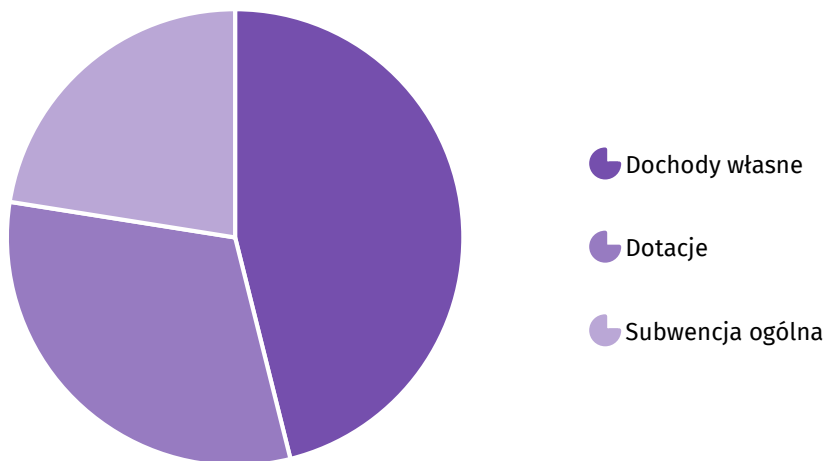
WYSZCZEGÓLNIENIE	W mln zł	Ogółem = 100	2017 = 100
Ogółem	6379,1	100,0	106,8
Gminy razem	3459,0	54,2	106,6
miejskie	654,6	10,3	107,5
miejsko-wiejskie	1878,5	29,4	107,6
wiejskie	926,0	14,5	104,1
Miasta na prawach powiatu	1679,7	26,3	111,3
Powiaty	812,3	12,8	104,4
Województwo	428,1	6,7	97,2

¹ W związku ze zmianą statusu gminy Otyń w powiecie nowosolskim z gminy wiejskiej na miejsko-wiejską, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2018 r. (zmiana została ogłoszona w Dz. U. z 2017 r., poz. 1427), dane dotyczące tej gminy oraz gmin miejsko-wiejskich ogółem i wiejskich ogółem za 2018 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata wcześniejsze.

Z ogółu dochodów JST 54,2% stanowiły dochody gmin, w tym 29,4% - gmin miejsko wiejskich, a 26,3% - dochody miast na prawach powiatu. Dochody budżetów powiatów w 2018 r. stanowiły 12,8% ogółu dochodów JST w województwie, a dochody budżetu województwa – 6,7%.

Głównym źródłem dochodów budżetów jednostek samorządu terytorialnego są dochody własne. W 2018 r. środki z tej kategorii dochodowej stanowiły 46,1% ogółu dochodów budżetów JST (tj. o 0,4 p. proc. więcej niż w 2017 r.). Dochody z tytułu dotacji stanowiły 31,3% ogółu dochodów (tj. o 0,2 p. proc. więcej niż przed rokiem). Zmniejszył się natomiast odsetek dochodów w formie subwencji ogólnej (wyniósł 22,5%, tj. o 0,7 p. proc. mniej niż w 2017 r.).

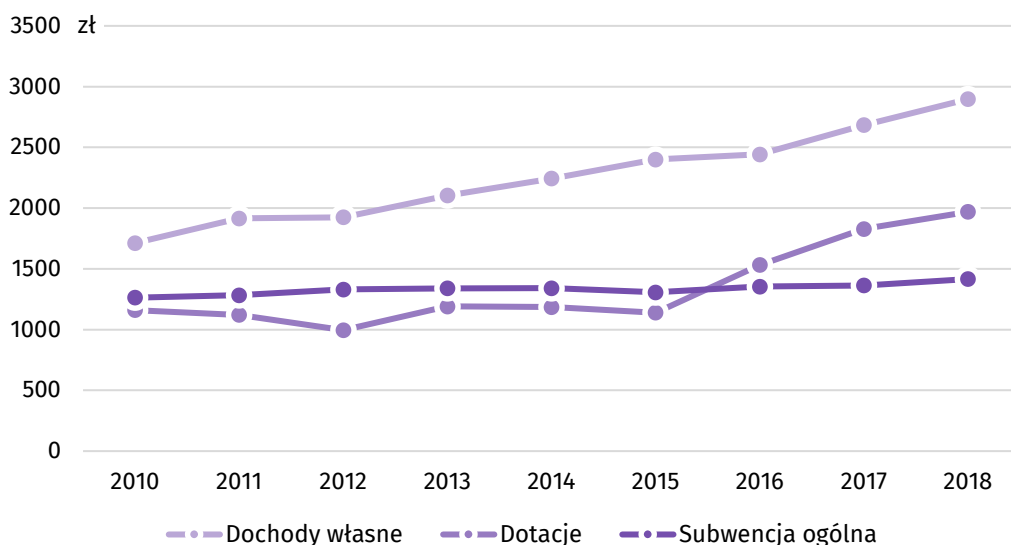
Wykres 1. **Struktura dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2018 r.**

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody budżetów JST w województwie lubuskim w 2018 r. wyniosły 6282 zł, tj. o 6,9% więcej niż w 2017 r. Dochody własne JST osiągnęły w 2018 r. poziom 2897 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca (tj. o 8,0% więcej niż w poprzednim roku). Dotacje w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 1969 zł, tj. wzrosły w ujęciu rocznym o 7,7%, a subwencja ogólna 1416 zł (tj. wzrosła w porównaniu z 2017 r. o 3,8%).

Dochody własne stanowiły ponad 46% ogółu dochodów JST w województwie

Wykres 2. **Dochody jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca**

1.1. DOCHODY WŁASNE

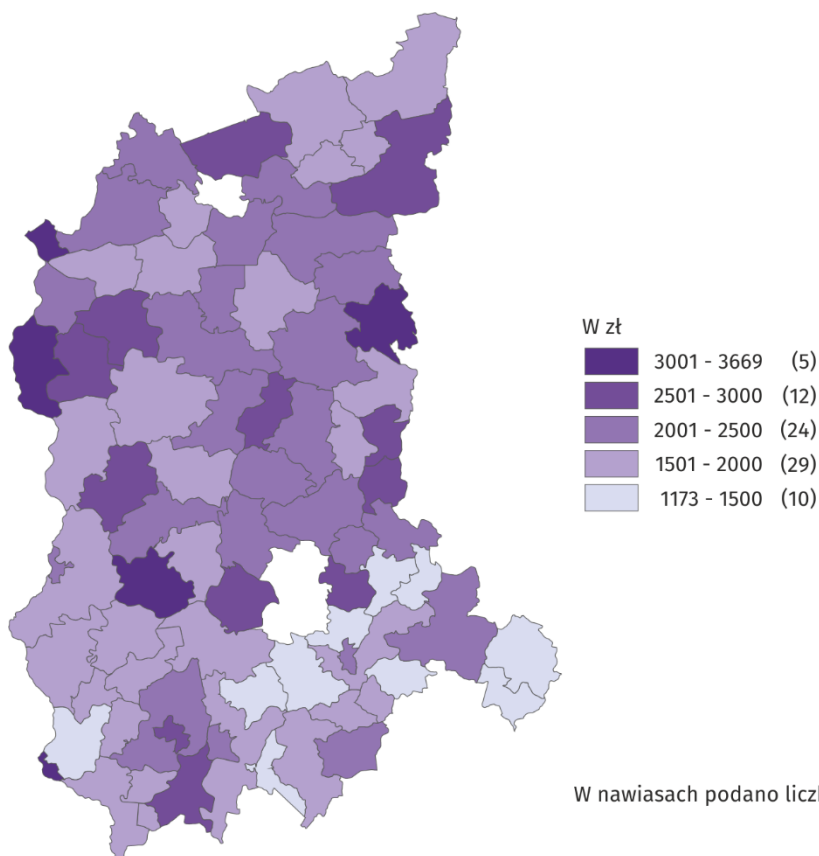
W 2018 r. dochody własne budżetów JST wyniosły 2941,9 mln zł. W porównaniu z 2017 r. dochody własne wzrosły o 7,9%. Wyższe niż przed rokiem były m.in. wpływy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (o 14,7%), które stanowiły 18,3% ogółu dochodów budżetów JST. Wzrosły także tzw. pozostałe dochody (o 9,2%), a ich udział w ogóle dochodów budżetów JST wyniósł 9,3%. Spośród znaczących w strukturze dochodów JST kategorii dochodowych wyższe niż przed rokiem były także dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych (o 4,8%), oraz z podatku od nieruchomości (o 4,6%), które stanowiły odpowiednio 2,5% i 10,4% ogółu dochodów JST. Zmniejszyły się natomiast m.in. dochody z majątku (o 12,4%), które stanowiły 2,9% ogółu dochodów JST.

Udział dochodów własnych w dochodach JST ogółem wyniósł 46,1%, wobec 45,7% w poprzednim roku. Największy udział dochodów własnych w ogóle dochodów budżetu notuje się w budżetach miast na prawach powiatu (w 2018 r. – 51,7%, tj. o 1,2 p. proc. mniej niż przed rokiem). Były to głównie dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz podatku od nieruchomości, które w 2018 r. stanowiły odpowiednio 24,1% i 9,6% ogółu dochodów budżetów miast na prawach powiatu.

Tabl. 2. **Dochody własne jednostek samorządu terytorialnego w 2018 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie			
W mln zł	2941,9	1619,9	344,5	875,9	399,6	868,0	295,8	158,1
W % dochodów ogółem	46,1	46,8	52,6	46,6	43,2	51,7	36,4	36,9
w tym:								
Udział w podatku dochodowym:								
od osób prawnych	2,5	0,8	1,7	0,7	0,3	1,5	0,7	24,4
od osób fizycznych	18,3	16,5	19,3	16,4	14,8	24,1	19,0	8,6
Podatek:								
rolny	0,6	1,1	0,0	1,1	1,8	0,0	-	-
leśny	0,3	0,6	0,0	0,6	1,1	0,0	-	-
od nieruchomości	10,4	14,6	16,4	14,3	13,8	9,6	-	-
od środków transportowych	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5	0,7	-	-
od czynności cywilno-prawnych	0,7	0,8	1,0	0,8	0,8	1,0	-	-
Dochody z majątku	2,9	3,6	5,1	4,0	1,5	2,8	1,3	0,5
Pozostałe dochody	9,3	7,7	8,1	7,4	7,9	11,4	15,4	3,5

Mapa 1. Dochody własne gmin na 1 mieszkańca w 2018 r.

W budżetach gmin dochody własne stanowiły średnio 46,8% ogółu dochodów, przy czym ich największy udział zanotowano w dochodach gmin miejskich (52,6%). W dochodach budżetów gmin miejsko-wiejskich odsetek dochodów własnych wyniósł 46,6%, a wiejskich 43,2%. W ramach dochodów własnych gmin, największy udział w dochodach ogółem miały wpływy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (16,5%) oraz z tytułu podatku od nieruchomości (14,6%). Znaczące w strukturze dochodów budżetów gmin pozostały tzw. pozostałe dochody (7,7% ogółu dochodów gmin) oraz dochody z majątku (3,6%).

W budżecie województwa odsetek dochodów własnych w 2018 r. wyniósł 36,9%, w tym 24,4% – z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych, a 8,6% - z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych.

W ogóle dochodów budżetów powiatów dochody własne stanowiły 36,4%, w tym 19,0% - dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, a 15,4% - tzw. pozostałe dochody.

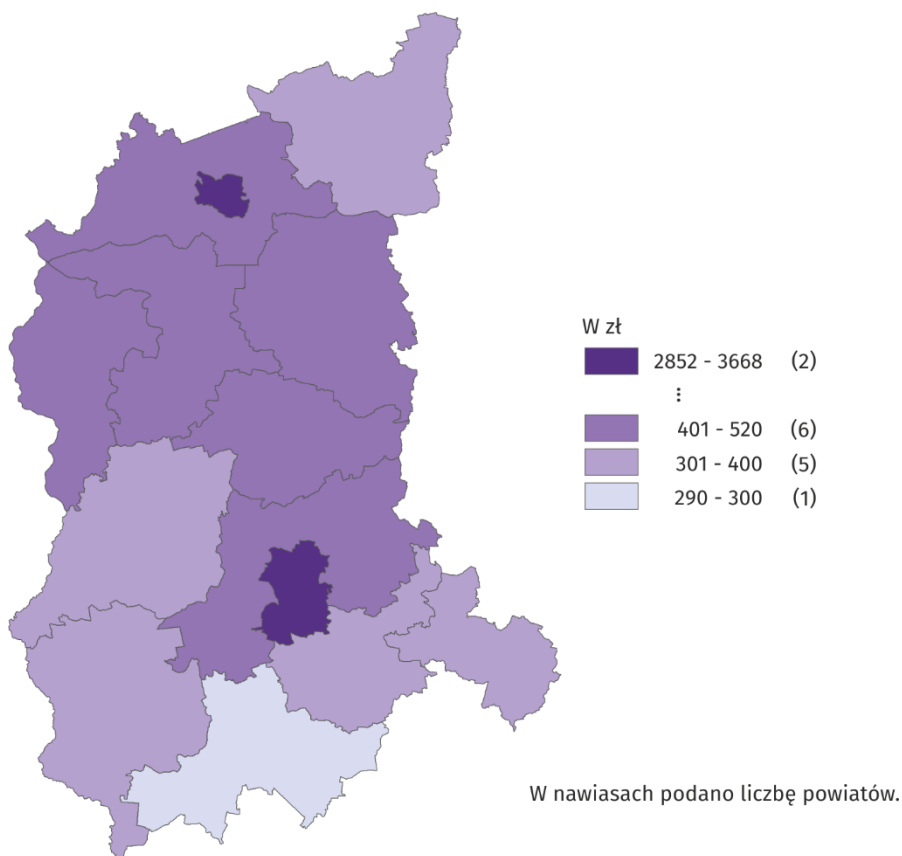
W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody własne JST w województwie lubuskim wyniosły 2897 zł i były o 8,0% wyższe w porównaniu z 2017 r. Najwyższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w miastach na prawach powiatu, które w 2018 r. wyniosły 3284 zł, tj. o 8,5% więcej niż przed rokiem. Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca wyniosły średnio 2157 zł, w tym dochody gmin miejskich – 2411 zł, miejsko-wiejskich – 2123 zł, a wiejskich – 2043 zł.

Dochody własne gmin były wyższe niż przed rokiem średnio o 7,7%, przy czym najwyższy wzrost dochodów własnych na 1 mieszkańca, podobnie jak przed rokiem, zanotowano w gminach wiejskich (o 10,6%). W gminach miejsko-wiejskich wzrost wyniósł 7,6%, a w miejskich – 4,6%.

Dochody własne powiatów wyniosły 394 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca, tj. o 9,8% więcej niż w poprzednim roku, a województwa – 156 zł, tj. o 4,2% więcej.

Około 50% wszystkich środków z tytułu subwencji ogólnej w budżetach JST zasiliło budżety gmin

Mapa 2. Dochody własne powiatów i miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2018 r.

1.2. SUBWENCJA OGÓLNA

W 2018 r. dochody budżetów JST z tytułu subwencji ogólnej wyniosły 1437,8 mln zł tj. 3,7% więcej niż w poprzednim roku, a ich udział w ogóle dochodów JST wyniósł 22,5% (wobec 23,2% przed rokiem). Środki z tytułu subwencji ogólnej pochodzą głównie z jej części oświatowej, przyznawanej m.in. na utrzymanie szkół publicznych oraz na doksztalcanie i odprawy nauczycieli. W 2018 r. było to 1068,1 mln zł, tj. 16,7% ogółu dochodów budżetów JST.

Subwencja ogólna w największym stopniu wspiera budżety powiatów. W 2018 r. w formie subwencji do budżetów powiatów wpłynęło łącznie 286,1 mln zł, co stanowiło 35,2% ogółu dochodów powiatów. W części oświatowej subwencji, przeznaczonej na utrzymanie szkół ponadpodstawowych, szkolnictwa specjalnego oraz placówek całodobowego pobytu uczniów (bursy, internaty) wpłynęło łącznie 203,1 mln zł, tj. 25,0% ogółu dochodów powiatów. Relatywnie wysoki odsetek dochodów powiatów stanowiła część wyrównawcza subwencji ogólnej (7,1%), finansująca świadczenia z pomocy społecznej i zmniejszająca dysproporcje poziomu dochodów gmin, powiatów i województw oraz część równoważąca (2,9%), przyznawana powiatom na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz w związku ze zróżnicowaniem sieci dróg powiatowych. W porównaniu z 2017 r. dochody powiatów z tytułu subwencji ogólnej wzrosły o 0,8%, w tym w części oświatowej wzrost wyniósł 0,7%, a w części wyrównawczej 8,1%.

W dochodach budżetów gmin, województwa oraz miast na prawach powiatu udział subwencji ogólnej wyniósł odpowiednio 20,9%, 20,5% i 20,4%. W porównaniu z 2017 r. wzrost dochodów w ramach subwencji ogólnej zanotowano w budżetach gmin (o 5,5%) oraz miast na prawach powiatu (o 3,9%), przy spadku dochodów z tej kategorii dochodowej w budżecie województwa (o 2,0%).

W dochodach miast na prawach powiatu część oświatowa subwencji ogólnej stanowiła 18,5%, a w budżetach gmin 15,5%. W porównaniu z 2017 r. dochody te wzrosły zarówno w przypadku miast na prawach powiatu, jak i gmin odpowiednio o 2,1% i 2,9%.

Z kolei w budżecie województwa największą część subwencji ogólnej stanowiła jej część wyrównawcza (14,4% ogółu dochodów budżetu województwa). Część oświatowa subwencji stanowiła 3,7% ogółu dochodów budżetu województwa.

Tabl. 3. Subwencja ogólna w 2018 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie			
W mln zł	1437,8	721,6	103,6	396,9	221,1	342,5	286,1	87,6
W % dochodów ogółem	22,5	20,9	15,8	21,1	23,9	20,4	35,2	20,5
Część:								
wyrównawcza	4,6	5,1	1,5	5,0	7,7	0,0	7,1	14,4
oświatowa	16,7	15,5	14,0	15,8	16,1	18,5	25,0	3,7
równoważąca	0,9	0,2	0,3	0,3	0,1	1,5	2,9	-
regionalna	0,1	-	-	-	-	-	-	2,2
Uzupełnienie subwencji ogólnej	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,2

W przeliczeniu na 1 mieszkańca subwencja ogólna JST wyniosła średnio 1416 zł i była o 3,8% wyższa niż w 2017 r. W gminach subwencja ogólna wzrosła w skali roku o 5,8% do 961 zł na 1 mieszkańca, przy czym najbardziej wzrosła w gminach wiejskich (o 6,8) i miejsko-wiejskich (o 6,6%). W gminach miejskich wzrost subwencji ogólnej na 1 mieszkańca wyniósł 1,9%. Wzrost subwencji ogólnej na 1 mieszkańca w miastach na prawach powiatu wyniósł średnio 3,6%, a w powiatach – 1,1%. W budżecie województwa subwencja ogólna w przeliczeniu na 1 mieszkańca zmniejszyła się o 1,9%.

1.3. DOTACJE

W 2018 r. dotacje ogółem w budżetach JST w województwie lubuskim wyniosły 1999,4 mln zł i wzrosły w porównaniu z 2017 r. o 7,6%. Udział dotacji w ogóle dochodów JST zwiększył się w skali roku o 0,2 p. proc. do 31,3%.

Większość wpływów w formie dotacji stanowiły dotacje celowe (24,4% ogółu dochodów JST), w tym dotacje z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej (19,0%) oraz na zadania własne (4,2%). Dalsze 7,0% dochodów JST zapewniły łącznie tzw. dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625, które obejmują dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych nie podlegających zwrotowi lub płatności w ramach budżetu środków europejskich.

Najwyższy udział dotacji w dochodach ogółem notuje się w budżecie województwa (w 2018 r. 42,6%). Były to głównie środki otrzymane w ramach dotacji §§ 205, 625, które stanowiły 23,0% ogółu dochodów budżetu województwa. Znaczącą w strukturze dochodów województwa kategorią dochodową były dotacje z budżetu państwa na zadania własne oraz na zadania z zakresu administracji rządowej, które stanowiły odpowiednio 7,2% i 6,7% oraz dotacje §§ 200, 620 (3,5%).

W 2018 r. dochody budżetu województwa z tytułu dotacji zmniejszyły się w porównaniu z 2017 r. o 8,5%. Niższe niż przed rokiem były m.in. dotacje z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej (o 50,4%) oraz dotacje §§ 200, 620 (o 31,7%). Wzrosły natomiast dotacje §§ 205, 625 (o 22,3%) oraz dotacje z budżetu państwa na zadania własne (o 11,0%).

Dotacje stanowiły ponad 30% ogółu dochodów JST w województwie. W przypadku budżetu województwa odsetek ten sięgał ponad 42%

Z ogółu dotacji dla JST w województwie lubuskim ponad 55% stanowiły dotacje dla gmin, w tym ponad 30% dla gmin miejsko-wiejskich

Dochody gmin z tytułu dotacji w kwocie 1117,4 mln zł stanowiły 32,3% ogółu dochodów gmin. Były to głównie dotacje z budżetu państwa na zadania w zakresie administracji rządowej i na zadania własne, które stanowiły odpowiednio 23,7% i 4,3% ogółu dochodów gmin oraz dotacje §§ 205, 625 (2,6%). Dotacje ogółem zrealizowane w 2018 r. w gminach były o 6,2% wyższe w porównaniu z 2017 r.

W strukturze dochodów miast na prawach powiatu i powiatów dotacje stanowiły odpowiednio 27,9% i 28,4%. W porównaniu z 2017 r. zanotowano wzrost dotacji odpowiednio o 22,8% i 2,7%.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dotacje ogółem w JST w województwie lubuskim w 2018 r. wyniosły 1969 zł i były o 7,7% większe niż w 2017 r. W miastach na prawach powiatu dotacje na 1 mieszkańca wyniosły 1775 zł na 1 mieszkańca, tj. o 22,4% więcej niż przed rokiem). Dotacje w gminach wyniosły 1488 zł na 1 mieszkańca (o 6,5% więcej niż w 2017 r.), przy czym najwyższe były w gminach wiejskich (1560 zł na 1 mieszkańca). W gminach miejsko-wiejskich wyniosły 1468 zł, a miejskich – 1445 zł na 1 mieszkańca.

Z kolei w budżetach powiatów i województwa dotacje w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły odpowiednio 307 zł (tj. o 3,0% więcej w porównaniu z 2017 r.) i 180 zł (tj. o 8,4% mniej niż w 2017 r.).

Tabl. 4. **Dotacje w 2018 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miej-sko-wiejskie	wiejskie			
W mln zł	1999,4	1117,4	206,5	605,7	305,2	469,2	230,3	182,4
W % dochodów ogółem	31,3	32,3	31,5	32,2	33,0	27,9	28,4	42,6
Celowe	24,4	28,7	25,2	29,0	30,5	18,9	21,8	16,1
z budżetu państwa	23,3	28,0	23,8	28,5	29,8	18,4	18,1	13,9
w tym na zadania:								
z zakresu administracji rządowej	19,0	23,7	19,9	24,3	25,1	15,6	12,5	6,7
własne	4,2	4,3	3,9	4,2	4,7	2,8	5,5	7,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	0,4	0,3	0,9	0,1	0,3	0,2	1,6	0,1
otrzymane z państwowych funduszy celowych	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	1,3
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	0,3	0,1	0,3	0,0	0,1	0,0	1,8	0,8
§§ 200, 620	0,9	1,0	3,7	0,3	0,5	0,0	0,7	3,5
§§ 205, 625	6,1	2,6	2,6	2,9	1,9	9,0	5,9	23,0

1.4. DOCHODY NA FINANSOWANIE I WSPÓŁFINANSOWANIE PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UNIJNYCH

W 2018 r. dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 363,4 mln zł, tj. 5,7% ogółu dochodów JST. Były to tzw. płatności w zakresie budżetu środków europejskich (w kwocie 294,4 mln zł), środki z budżetu państwa lub inne, przekazane jako współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE (27,2 mln zł) oraz środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych (7,0 mln zł).

Z ogółu dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych ponad 80% stanowiły tzw. płatności w zakresie budżetu środków europejskich.

Tabl. 5. **Dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w 2018 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie			
W mln zł	363,4	153,7	46,0	35,8	71,9	153,0	56,7	114,1
W % dochodów ogółem	5,7	4,4	7,0	1,9	7,8	9,1	7,0	26,7
Środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych	0,8	1,0	0,3	0,9	1,5	0,2	1,9	6,4
Środki z budżetu państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE	0,3	0,2	0,7	0,0	0,3	0,3	0,5	4,5
Płatności z budżetu środków europejskich	4,6	3,2	6,0	0,9	5,9	8,6	4,6	15,7

W porównaniu z 2017 r. dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wzrosły o 62,7%. Najwyższy wzrost dochodów w tej kategorii zanotowano w budżetach gmin (ponad 2-krotny), w tym w gminach miejskich ponad 4-krotny. W gminach wiejskich wzrost dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniósł 81,0%, a w gminach miejsko-wiejskich – 51,3%.

Wzrost dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych zanotowano także w miastach na prawach powiatu (o 81,2%) oraz w budżecie województwa (o 11,0%). W powiatach środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych były o 11,5% mniejsze od zrealizowanych w 2017 r.

Największy udział dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w ogóle dochodów budżetowych notuje się w budżecie województwa – w 2018 r. wyniósł 26,7%. W budżetach JST niższego szczebla udział ten nie przekroczył 10%. Najmniejszy odsetek dochodów z tej kategorii dochodowej zanotowano w gminach wiejskich (1,9%).

II. WYDATKI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM

W 2018 r. wydatki JST wyniosły 6657,6 mln zł, tj. o 12,0% więcej niż w 2017 r., przy czym wydatki majątkowe wzrosły w porównaniu z poprzednim rokiem o 53,1%, przy wzroście wydatków bieżących o 4,5%.

Udział wydatków bieżących w ogóle wydatków JST zmniejszył się w porównaniu z 2017 r. o 5,7 p. proc. do 78,8%. Pozostałe 21,2% stanowiły wydatki majątkowe, w tym 20,9% – wydatki inwestycyjne.

Wydatki majątkowe JST wzrosły w porównaniu z poprzednim rokiem w większym stopniu niż wydatki bieżące

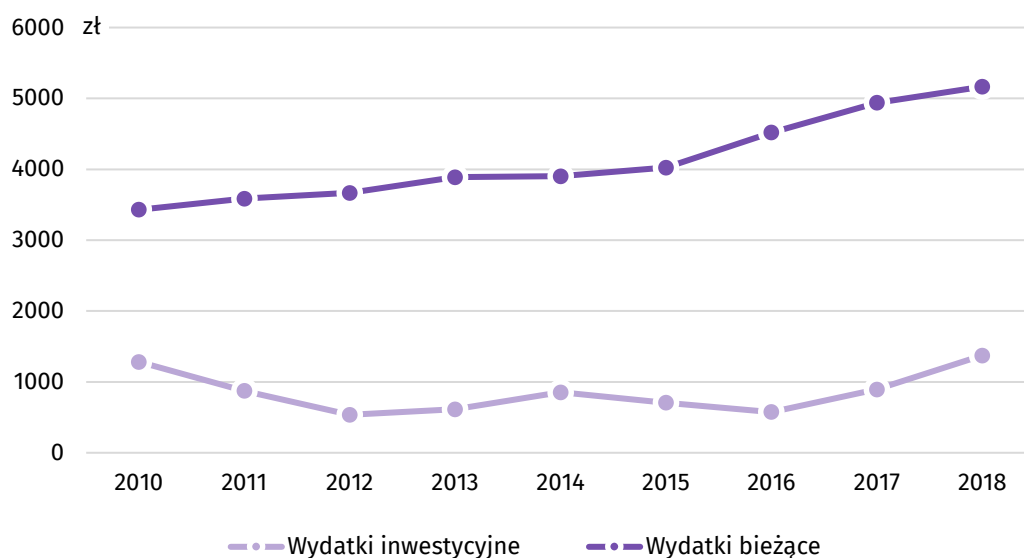
Tabl. 6. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w 2018 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	W mln zł	Ogółem = 100	2017 = 100
Ogółem	6657,6	100,0	112,0
Gminy razem	3581,7	53,8	110,8
miejskie	685,5	10,3	114,2
miejsko-wiejskie	1922,2	28,9	110,1
wiejskie	974,0	14,6	109,9
Miasta na prawach powiatu	1813,3	27,2	124,2
Powiaty	809,9	12,2	104,6
Województwo	452,7	6,8	94,9

Wydatki JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 6556 zł (tj. o 710 zł na 1 mieszkańca więcej niż w 2017 r.), w tym wydatki bieżące 5165 zł (tj. o 227 zł na 1 mieszkańca więcej niż w 2017 r.). Wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca wyniosły 1373 zł i były o 480 zł na 1 mieszkańca większe w porównaniu z notowanymi w 2017 r.

Wydatki JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca były o 12,1% wyższe niż w 2017 r.

Wykres 3. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca

2.1. WYDATKI BIEŻĄCE

Wydatki bieżące JST wyniosły łącznie 5244,3 mln zł (78,8% ogółu wydatków JST), tj. o 4,5% więcej niż w roku poprzednim. Wyższe niż przed rokiem były m.in. wydatki na wynagrodzenia (o 7,5%), zakup materiałów i usług (o 6,4%), dotacje (o 5,5%) oraz obsługę długu publicznego (o 3,6%). Zmniejszyły się natomiast wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych (o 0,8%).

Największy udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem notuje się w budżetach powiatów. W 2018 r. odsetek ten wyniósł 86,7%, tj. o 0,9 p. proc., mniej niż w 2017 r. W budżetach gmin wydatki bieżące stanowiły 80,8% ogółu wydatków, tj. o 5,1 p. proc. mniej niż przed rokiem, a w budżetach miast na prawach powiatu 74,0%, tj. o 11,6 p. proc. mniej w porównaniu z 2017 r. Wzrost udziału wydatków bieżących w ogóle wydatków zanotowano w budżecie województwa, o 1,1 p. proc. do poziomu 67,6%.

Tabl. 7. **Wydatki bieżące w 2018 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miej-sko-wiejskie	wiejskie			
W mln zł	5244,3	2894,1	528,2	1611,2	754,8	1342,1	702,2	305,9
W % wydatków ogółem	78,8	80,8	77,0	83,8	77,5	74,0	86,7	67,6
w tym:								
Dotacje	8,2	5,2	7,0	5,3	3,5	10,4	5,4	27,7
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	17,3	24,1	20,6	25,0	24,7	13,9	4,6	0,6
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	52,5	50,8	48,9	52,6	48,7	49,0	75,5	37,9
w tym:								
wynagrodzenia	28,3	26,1	24,9	27,0	25,4	26,8	46,2	19,4
w tym osobowe	25,6	23,7	22,7	24,5	22,7	24,5	41,3	17,8
pochodne od wynagrodzeń	5,1	5,1	4,7	5,2	4,9	4,7	7,4	3,5
w tym składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy	5,1	5,1	4,7	5,2	4,9	4,7	7,4	3,5
zakup materiałów i usług	15,9	16,4	17,0	17,1	14,7	15,3	16,5	13,5
Obsługa długu publicznego	0,7	0,6	0,5	0,8	0,4	0,5	1,1	1,3

W 2018 r. najwyższe wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w miastach na prawach powiatu (5078 zł) tj. o 7,1% wyższe niż przed rokiem. Wydatki bieżące gmin na 1 mieszkańca wzrosły w skali roku średnio o 4,6% do 3853 zł, przy czym najwyższe były w gminach miejsko-wiejskich (3904 zł, o 4,7% wyższe niż w 2017 r.). W gminach wiejskich wydatki bieżące na 1 mieszkańca wyniosły 3859 zł (tj. o 4,9% więcej niż w 2017 r.), a w gminach miejskich 3696 zł (tj. o 3,7% więcej).

Wzrost wydatków bieżących w przeliczeniu na 1 mieszkańca wystąpił także w budżetach powiatów (o 3,8% do 935 zł). Z kolei wydatki bieżące budżetu województwa w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 301 zł i były o 3,5% niższe niż w 2017 r.

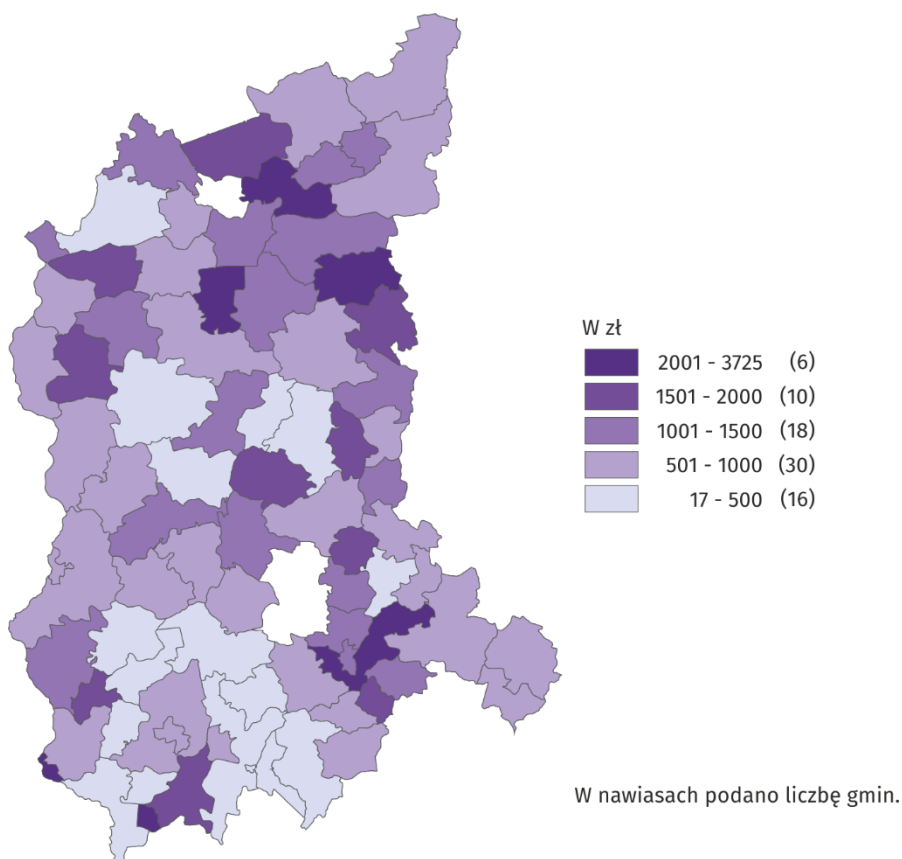
2.2. WYDATKI MAJĄTKOWE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W 2018 r. wydatki majątkowe stanowiły średnio 21,2% ogółu wydatków JST (wobec 15,5% w 2017 r.). W wartościach bezwzględnych wydatki majątkowe JST ogółem wyniosły 1413,2 mln zł, w tym 1394,2 mln zł stanowiły wydatki inwestycyjne, których wzrost w relacji do poprzedniego roku o 53,6% wpłynął na wzrost wydatków majątkowych o 53,1%.

Największy wzrost wydatków inwestycyjnych w porównaniu z 2017 r. wystąpił w miastach na prawach powiatu (o 125,1%). Wydatki inwestycyjne budżetów gmin były średnio o 49,9% wyższe niż przed rokiem, przy czym w gminach miejskich wzrost ten wyniósł 75,7%, w gminach wiejskich – 56,2%, a w gminach miejsko-wiejskich – 36,4%. W mniejszym stopniu wzrosły wydatki inwestycyjne powiatów (o 13,1%). Jednocześnie zanotowano spadek wydatków inwestycyjnych budżetu województwa (o 6,7%).

Nadal największy udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem notowano w budżecie województwa, na poziomie 32,4% (wobec 33,0% przed rokiem). Zwiększył się udział wydatków inwestycyjnych w ogóle wydatków budżetów miast na prawach powiatu (o 11,6 p. proc. do 25,9%) oraz gmin (o 4,9 p. proc. do 18,8%). Odsetek wydatków inwestycyjnych budżetów powiatów wyniósł 12,8%, tj. o 1,0 p. proc. więcej niż przed rokiem.

Mapa 3. Wydatki inwestycyjne gmin na 1 mieszkańca w 2018 r.

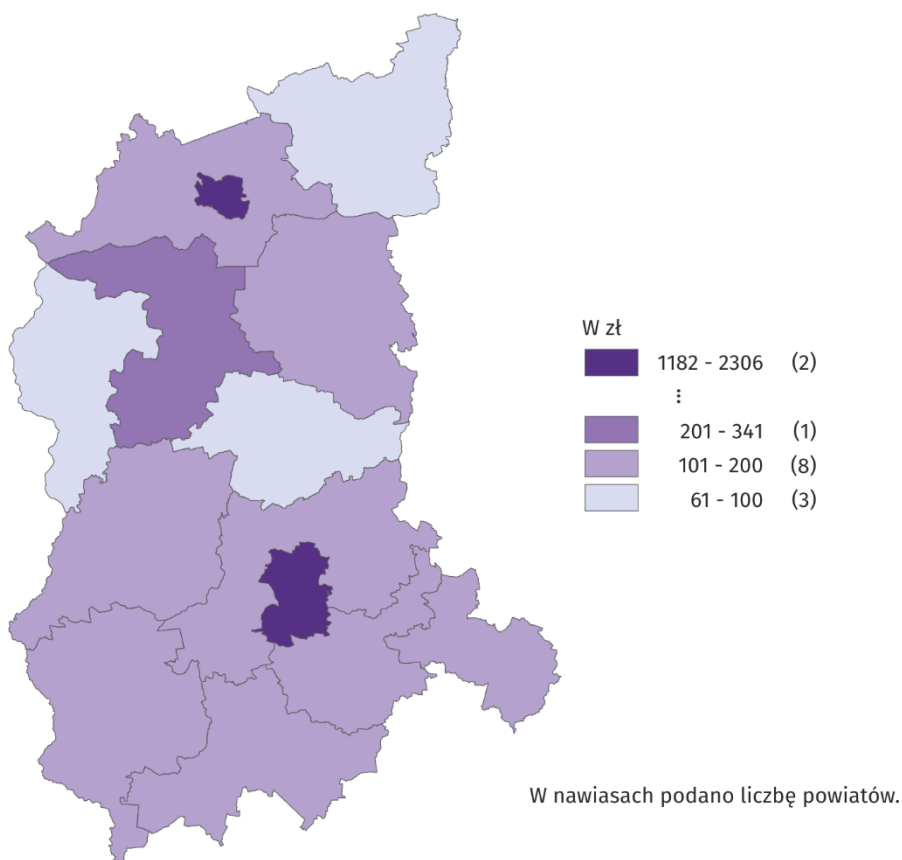
Najwyższe wydatki inwestycyjne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zrealizowały miasta na prawach powiatu (średnio 1778 zł, tj. o 124,4% wyższe niż w 2017 r.). Wydatki inwestycyjne gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 897 zł i wzrosły o 50,3% w skali roku, z tego w gminach wiejskich wyniosły 1120 zł (tj. o 61,8% więcej niż w 2017 r.), w gminach miejskich – 1022 zł (tj. o 76,5% więcej), a w gminach miejsko-wiejskich 748 zł (o 34,5% więcej). Wydatki inwestycyjne województwa wyniosły 145 zł na 1 mieszkańca, tj. o 6,6% mniej niż w poprzednim roku, a powiatów – 138 zł (tj. o 13,4% więcej w porównaniu z 2017 r.).

Podobnie jak w 2017 r., zanotowano wzrost wydatków majątkowych, w tym inwestycyjnych JST w porównaniu z poprzednim rokiem

Tabl. 8. **Wydatki majątkowe w 2018 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miej-sko-wiejskie	wiejskie			
W mln zł	1413,2	687,5	157,3	311,0	219,2	471,3	107,7	146,8
W % wydatków ogółem	21,2	19,2	23,0	16,2	22,5	26,0	13,3	32,4
w tym inwestycyjne	20,9	18,8	21,3	16,1	22,5	25,9	12,8	32,4

Mapa 4. **Wydatki inwestycyjne powiatów i miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2018 r.**

2.3. WYDATKI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW

Z ogółu wydatków JST, najczęściej zrealizowano w dziale oświata i wychowanie – 1797,0 mln zł (tj. 27,0% ogółu wydatków JST). Wydatki w dziale rodzina w wysokości 1117,3 mln zł stanowiły dalsze 16,8% ogółu wydatków JST, a w dziale transport (1022,9 mln zł) – 15,4%. Udziały wydatków w pozostałych działach klasyfikacji budżetowej nie przekraczały 10% ogółu wydatków JST. Były to m.in. wydatki w dziale administracja publiczna (9,2% ogółu wydatków JST), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (6,8%), pomoc społeczna (6,5%) oraz kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (3,3%).

Jednostki samorządu terytorialnego najwięcej środków wydatkowały w dziale oświata i wychowania oraz w dziale rodzina

Tabl. 9. **Struktura wydatków według działań w 2018 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miej-sko-wiejskie	wiejskie			
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	1,6	2,5	0,0	1,2	6,8	0,0	0,8	2,4
Transport i łączność	15,4	8,5	15,1	5,9	9,1	21,6	12,9	48,6
Turystyka	0,2	0,3	0,1	0,3	0,7	0,0	0,2	0,5
Gospodarka mieszkaniowa	1,8	2,2	2,3	2,8	1,1	1,6	1,5	0,1
Działalność usługowa	0,6	0,4	0,3	0,4	0,3	0,6	1,8	0,1
Administracja publiczna	9,2	9,1	6,9	9,1	10,4	6,2	10,9	18,8
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,9	1,1	1,1	0,9	1,5	1,8	7,0	-
Obsługa długu publicznego	0,7	0,6	0,5	0,8	0,4	0,5	1,3	1,3
Oświata i wychowanie	27,0	29,2	27,5	30,8	27,1	28,4	27,2	3,7
Ochrona zdrowia	1,4	0,7	0,8	0,7	0,5	0,9	2,5	6,8
Pomoc społeczna	6,5	6,5	6,9	6,8	5,7	5,7	11,5	0,4
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1,7	0,3	0,3	0,3	0,3	1,7	6,0	4,7
Edukacyjna opieka wychowawcza	2,2	0,7	0,6	0,9	0,6	3,3	6,9	1,0
Rodzina	16,8	22,2	19,9	23,1	22,1	14,0	8,2	0,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	6,8	8,5	8,6	9,0	7,3	7,9	0,1	0,9
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3,3	4,1	4,5	3,9	4,1	2,2	0,3	7,2
Kultura fizyczna	2,4	2,5	4,1	2,5	1,5	3,3	0,1	1,7
Pozostałe	0,5	0,6	0,5	0,6	0,5	0,3	0,8	1,5

W większości działań klasyfikacji budżetowej zanotowano wzrost wydatków JST w porównaniu z poprzednim rokiem. Znaczny wzrost wystąpił w dziale transport i łączność, w którym wydatki JST były o 43,0% wyższe niż przed rokiem, w tym w budżetach miast na prawach powiatu ponad 2-krotnie wyższe (o 123,0%). W dziale gospodarka komunalna i ochrona środowiska wzrost wydatków w skali roku wyniósł 39,6%, w tym w budżecie województwa –

95,7%, w budżetach miast na prawach powiatu – 47,1%, a w budżetach gmin – 36,6%. W dziale kultura fizyczna wzrost wydatków JST wyniósł 24,4%. Wydatki budżetów miast na prawach powiatu wzrosły w tym dziale o 31,5%, a gmin o 22,6%. Ponadto zanotowano wzrost wydatków w dziale kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (średnio o 19,1%), w tym w budżetach powiatów – o 53,2%, gmin – o 22,7%, a miast na prawach powiatu – o 21,9%. W dziale pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej łączne wydatki JST wzrosły o 10,7%, w tym wydatki budżetu województwa o 15,6%, a miast na prawach powiatu o 15,1%. Wzrost wydatków zanotowano również w dziale administracja publiczna (o 10,0%), w tym w budżecie województwa o 15,6%, w budżetach miast na prawach powiatu o 16,9%, a w budżecie województwa o 11,2%.

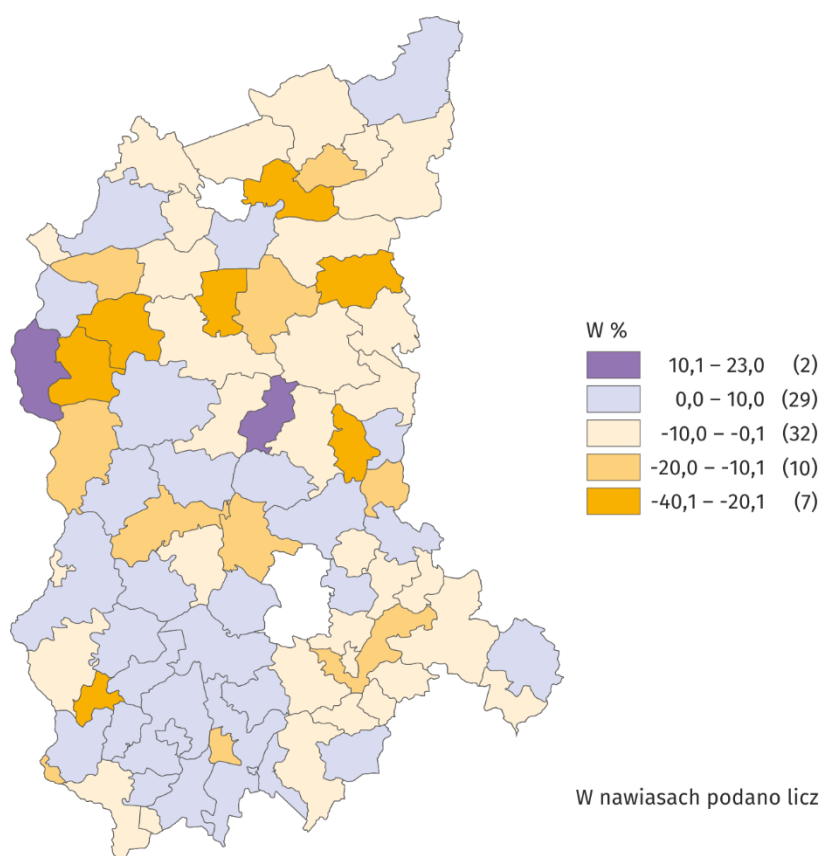
Jednocześnie zmniejszyły się wydatki JST m.in. w dziale gospodarka mieszkaniowa (o 5,3%), na co wpłynął spadek wydatków w tym dziale w miastach na prawach powiatu (o 36,7%, przy wzroście w budżecie województwa o 40,8%, budżetach gmin o 12,7% i powiatów o 3,5%. Niższe niż przed rokiem były także wydatki w dziale ochrona zdrowia (o 12,0%), w tym w budżecie województwa o 25,7%, w budżetach powiatów o 17,5% oraz miast na prawach powiatów o 1,1%.

III. WYNIKI FINANSOWE BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W 2018 r. wynik finansowy budżetów JST ukształtował się na poziomie minus 278,5 mln zł. Relacja wyniku do dochodów wyniosła minus 4,4%, tj. pogorszyła się w porównaniu z 2017 r. Przed rokiem wynik budżetów JST był dodatni, na poziomie 28,7 mln zł, a relacja wyniku do ogółu dochodów JST wyniosła 4,3%.

Wynik budżetów gmin województwa lubuskiego wyniósł minus 122,7 mln zł (wobec 11,7 mln zł w poprzednim roku). Spośród 80 lubuskich gmin, w 49 gminach rok budżetowy zamknięto deficytem w łącznej wysokości minus 170,6 mln zł. W pozostałych gminach 31 gminach odnotowano nadwyżkę budżetową w łącznej wysokości 47,9 mln zł. Przed rokiem deficyt o łącznej wartości minus 9,6 mln zł wystąpił w 13 gminach, a nadwyżkę dochodów nad wydatkami o łącznej wartości 113,4 mln zł zanotowano w 67 gminach.

Mapa 5. Relacja wyniku finansowego do wykonanych dochodów gmin w 2018 r.

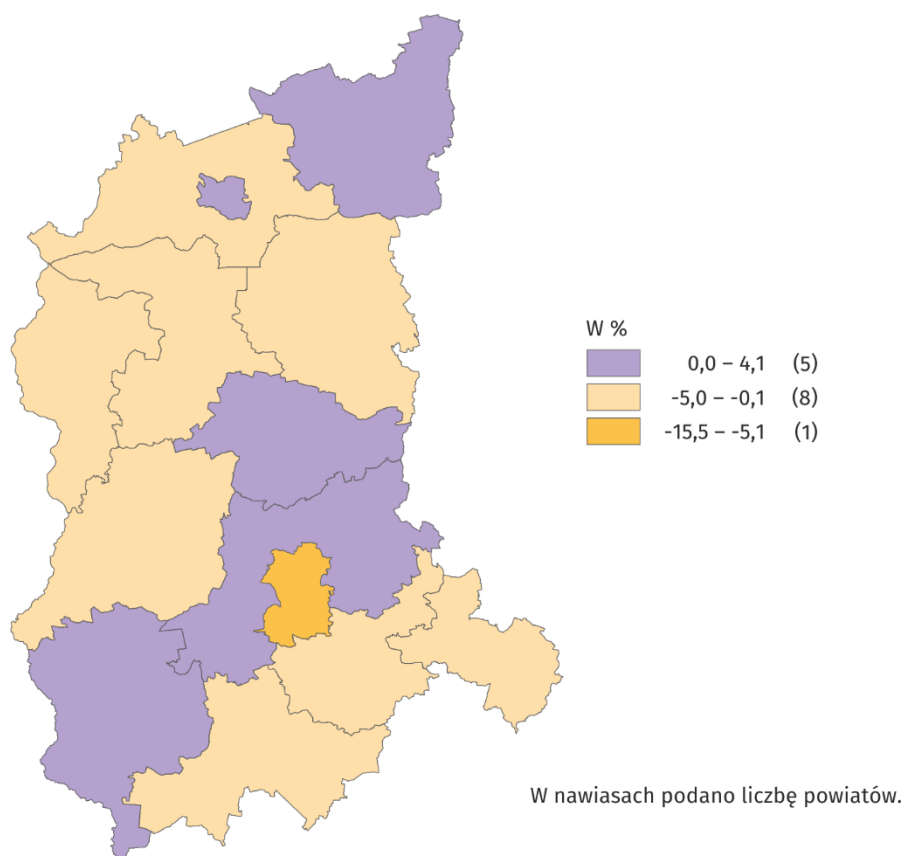
W 2018 r. relacja wyniku ogółem do dochodów gmin ogółem wyniosła minus 3,5%, wobec 0,4% przed rokiem. W 22,5% gmin w województwie deficyt budżetowy stanowił co najmniej 10% dochodów. W gminie o największym deficycie (Santok) ujemny wynik budżetowy stanowił 40,1% jej dochodów budżetowych. Niską wartość prezentowanego wskaźnika zanotowano także w gminach: Przytoczna (minus 32,3%), Tuplice (minus 31,7%), Rzepin (minus 29,8%), Lubniewice (minus 29,6%), Szczaniec (minus 26,5%) i Ośno Lubuskie (minus 22,3%).

W miastach na prawach powiatu deficyt budżetowy wyniósł minus 133,7 mln zł (wobec nadwyżki w poprzednim roku w wysokości 49,6 mln zł), a relacja wyniku do dochodów wyniosła minus 8,0% wobec 3,3% przed rokiem.

Łączny wynik budżetów powiatów wyniósł 2,4 mln zł (wobec 3,9 mln zł w 2017 r.), a relacja wyniku do dochodów powiatów wyniosła 0,3% (wobec 0,5% w poprzednim roku). Spośród 12 powiatów w województwie lubuskim, w 4 zanotowano nadwyżkę budżetową w wysokości 9,4 mln zł. W pozostałych powiatach zanotowano deficyt w łącznej wysokości minus 7,1 mln zł. Relacja wyniku do dochodów ukształtowała się na poziomie od minus 3,9% w powiecie krośnieńskim i minus 3,1% w powiecie sulęcińskim do 3,0% w powiecie żarskim i 4,1% w powiecie świebodzińskim.

W budżecie województwa zanotowano deficyt w kwocie minus 24,6 mln zł (wobec minus 36,5 mln zł przed rokiem). Relacja wyniku do dochodów województwa wyniosła minus 5,7% (wobec minus 8,3% w poprzednim roku).

Mapa 6. **Relacja wyniku finansowego do wykonanych dochodów powiatów i miast na prawach powiatu w 2018 r.**

Opracowanie merytoryczne:

Lubuski Ośrodek Badań Regionalnych

Iwona Goździcka

Elżbieta Adamska

Tel: 68 322 31 66

e-mail: I.Gozdzicka@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:

Lubuski Ośrodek Badań Regionalnych

Agnieszka Król

Tel: 68 322 31 28

e-mail: A.Krol@stat.gov.pl

Współpraca z Mediami:

tel.: (+48 68) 322 31 12

faks: (+48 68) 325 36 79

e-mail: SekretariatUSZGR@stat.gov.pl

zielonagora.stat.gov.pl

@ZielonaGoraSTAT

@GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

[Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubuskim w 2017 r.](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych \(BDL\)](#)

[Strateg](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Budżet jednostki samorządu terytorialnego](#)

[Dochody jednostek samorządu terytorialnego](#)

[Dochody własne jednostek samorządu terytorialnego](#)

[Dotacje celowe](#)

[Dotacje celowe z budżetu państwa](#)

[Dotacje celowe z funduszy celowych](#)

[Podatek](#)

[Podatek dochodowy od osób fizycznych](#)

[Podatek dochodowy od osób prawnych](#)